

MĚSTSKÝ ÚŘAD BYSTŘICE POD HOSTÝNEM

ODBOR ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

S. Zn.: ŽP 209/2015
Č. J.: MBPHP 15056/2015

Oprávněná úřední osoba: Ing. Pavla Zlámalová
Ing. Dagmar Navrátilová
TEL./FAX: 573 501 959
E-MAIL: navratilova@mubph.cz
DATUM: 11.8.2015

Město Bystřice pod Hostýnem
Masarykovo nám.137
768 61 Bystřice pod Hostýnem

Rozhodnutí č. 4/2015

Městský úřad Bystřice pod Hostýnem, odbor životního prostředí, odd. památkové péče (dále též: „správní orgán“), jakožto věcně příslušný podle ust. § 29 odst. 2 písm. e) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „památkový zákon“), místně příslušný podle ust. § 11 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „správní řád“), podle § 67 správního řádu, vydává k žádosti podané dne 13.7.2015 Městem Bystřice pod Hostýnem, IČ : 00287113, se sídlem Masarykovo nám. 137, 768 61 Bystřice pod Hostýnem, dle § 14 odst. 1 památkový zákon a dle ust. 44a odst.3 památkového zákona, toto

z á v a z n é s t a n o v i s k o :

plánovaný záměr **obnovy Pomníku obětem 1. světové války, který je kulturní památkou zapsanou v ÚSKP ČR rejstříkové číslo: 29178/7-5907**, situovanou na části pozemku parc. č. 1502/1 v katastrálním území Bystřice pod Hostýnem (hřbitov v Bystřici pod Hostýnem). Jedná se o šestiboké ciborium v gotickém slohu, na dvoustupňovém podstavci se šesti točovanými sloupky s baldachýnem a křížem, umístěné na betonovém podstavci, které je dílem uměleckořemeslným ve smyslu ust. § 14 odst. 8 památkového zákona, je podle předložené dokumentace s názvem: „**Restaurátorský záměr – Pomník obětem 1. světové války na hřbitově v Bystřici pod Hostýnem**“, zpracovaný MgA. Radkou Levínskou, akad. Sochařkou a odbornou restaurátorkou, se sídlem Bělohorská 159, 636 00 Brno, ze dne 11.4.2015, počet stran 24 (A4), dále pod názvem: „**Průzkum nátěrových vrstev – Pomník obětem 1.sv. války na hřbitově v Bystřici pod Hostýnem**“, zpracovaný dne 5.5.2015 MgA. Radkou Levínskou, akad. sochařkou a odbornou restaurátorkou a Martinem Hložkem, je podle § 14 odst. 3 památkového zákona a z hlediska zájmů státní památkové péče

p ř í p u s t n ý,

a pro realizaci záměru, spočívající v obnově v dílně restaurátora (varianta A), tak v obnově na místě (varianta B) se dle ust. § 14 odst. 3 a odst. 9 zákona o státní památkové péči a v souladu s ust. § 10 odst. 3 písm. c) vyhlášky č.66/1988 Sb., kterou se provádí zákon o státní památkové péči, stanovuje tyto podmínky:

1. navrhovaný záměr provede restaurátor s platnou licencí Ministerstva kultury České republiky pro restaurování uměleckořemeslných děl z kovu
2. žadatel zajistí, aby do 30 dnů ode dne ukončení restaurování pomníku bylo jedno vyhotovení závěrečné restaurátorské zprávy odevzdáno Národnímu památkovému ústavu, územnímu odbornému pracovišti v Kroměříži.

O d ů v o d n ě n í

Dne 13.7.2015 (pod č.j.: MBPHP 13635/2015) obdržel MěÚ Bystřice pod Hostýnem, odbor životního prostředí, oddělení památkové péče (dále jen „Správní orgán“), žádost vlastníka kulturní památky, kterým je Město Bystřice pod Hostýnem, IČ: 00287113, se sídlem Masarykovo nám. 137, 768 61 Bystřice pod Hostýnem (dále také: „žadatel“), zastoupeno starostou města panem Mgr. Zdeňkem Pánkem, o vydání závazného stanoviska k záměru, týkajícího se restaurování Pomníku obětem 1. světové války, rejstříkové číslo ÚSKP ČR: 29178/7-5907. Pomník je umístěn na hřbitově v Bystřici pod Hostýnem na části pozemku parc. č. 1502/1 v katastrálním území Bystřice pod Hostýnem. Předmětný pozemek je v podílovém

vlastnictví žadatele a Obce Chvalčov, se sídlem Obřanská 145, 768 72 Chvalčov, IČ: 00287113, což bylo správním orgánem ověřeno výpisem z KN ze dne 1.5.2015, dále ověřeno dálkovým přístupem. Vlastnictví k pomníku prokázal žadatel doložením Čestného prohlášení, ze dne 15.6.2015.

Přípisem ze dne 15.7.2015 č.j.: MBPHP 13797/2015 bylo známým účastníkům řízení oznámeno zahájení řízení. Na místě bylo svoláno místní šetření, za účelem zjištění skutečného stavu věci. Mezi účastníky řízení správní orgán přizval také spoluvlastníka pozemku - parc.č. 1502/1, kterým je Obec Chvalčov, jelikož by mohlo dojít v rámci restaurování pomníku k dotčení jeho vlastnických práv.

Záměrem žadatele je předmětný pomník obnovit - restaurovat, přičemž předložil dvě variantní řešení:

- a) obnovu v dílně, která zahrnuje: demontáž a převoz do dílny restaurátora, demontáž jednotlivých komponent, sejmutí korozních produktů a nátěrových vrstev, spojení roztržených částí svařováním, event. lepením materiálem imitujícím litinu, odlití chybějících prvků, popř. zhotovení nové nosné konstrukce, zhotovení nových desek se jmény obětí z ryté nebo patinované mosazi, dále metalizace povrchu litiny, povrchová úprava nátěrovou hmotou pro barevné kovy, montáž, osazení zpět na místo na nově vybudovaný základ, restaurátorská zpráva. S návrhem materiálů a technologií podle jednotlivých etap bude využito horkovzdušné pistole, popřip. autogen, lana v textilním pouzdře – smyčka, mikrotřyskání aluminosilikátovým abrazivem, sváření el. obloukem, litinová elektroda, malé části Plastic Metal Superior Ferro, šedá litina, lití do formy, mosazná deska odpovídajících rozměrů
- b) obnova na místě, která řeší: sejmutí povrchového znečištění a druhotných nátěrů, vyrovnaní mechanických poškození, inhibice povrchu, povrchová úprava nátěrovou hmotou, zhotovení nových desek se jmény obětí z ryté nebo patinované mosazi, restaurátorská zpráva.

Správnímu orgánu je dobře znám technický stav pomníku. Na místním šetření dne 23.7.2015 konstatoval, že pomník vykazuje známky koroze (zejména ve spojích a uvnitř kovové konstrukce), dále další defekty na spojích a zdobení baldachýnu. Poškození bylo patrné i u spojů pod sloupky baldachýnu a podstavce. Z místního šetření byl vyhotoven písemný záznam, který je součástí spisu.

V souladu s ust. § 14 odst. 6 památkového zákona si správní orgán v řízení vyžádal (na základě žádosti ze dne 13.7.2015 č.j.: MBPHP 13687/2015) písemné stanovisko odborné organizace - Národního památkového ústavu, Územního odborného pracoviště v Kroměříži (dále jen „NPÚ“), které obdržel dne 30.7.2015 (pod č.j.: MBPHP 14952/2015). Podle odborného vyjádření NPÚ se jedná o pomník, který vznikl pravděpodobně adaptací staršího pseudogotického náhrobku realizovaného v poslední třetině 19. století. Byl zhotoven, resp. odlit z litiny. Pomník tvaru baldachýnu s šesti bokou jehlanovou stříškou je posazen na šestibokém podstavci, v jehož plných mírně vtačených bočních polích jsou osazeny nápisové desky se jmény obětí. Uprostřed ciboria se šesti torčovanými sloupky se nachází na podstavci symbolická liturgická nádoba kalichu. Celá tato drobná architektura je poměrně dosti dekorována různými historismem modifikovanými motivy tvarově vycházejícími z gotického slohu (kraby, akantové listy, lomené oblouky s jeptiškami, pletencové reliéfy apod.). Povrch celého díla krom kalichu je v současnosti opatřen černým matným nátěrem, kalich opatřen metalovým – mosazným nátěrem.

Stav památníku NPÚ hodnotí jako narušený, vyžadující odbornou restaurátorský provedenou opravu. Dále NPÚ hodnotí rozsah poškození a konstatuje, že poškození způsobily povětrnostní vlivy, kterým je pomník vystaven z důvodu situování ve venkovním prostoru.

Z hlediska kulturně historické hodnoty se podle NPÚ jedná o uměleckořemeslné dílo drobné architektury z poslední poloviny 19. století, které je dokladem vysoké kovolitecké kvality i jakožto historický doklad technologických postupů a provedení.

Podle uvedeného záměru na restaurování jsou podle NPÚ obě varianty A i B standardní a tudíž i přípustné. Pro realizaci stanovila odborná organizace jedinou podmínku, týkající se zhotovení záměru restaurátorem s platnou licenci MK ČR pro restaurování uměleckořemeslných děl z kovu.

Správní orgán odborné vyjádření posoudil a konstatoval, že požadavek podmínky bodu ad1) je oprávněný, jelikož i když vyplývá ze zákona o památkové péči (§ 14a), kde je v bodě 1 uvedeno, že: „Restaurování kulturních památek nebo jejich částí, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi, může provádět fyzická osoba, která je plně způsobilá k právním úkonům a bezúhonná, na základě povolení“, není zcela zřejmé jakou má mít odbornost. Odborná organizace ve svém vyjádření specifikuje konkrétně, že takovou osobou může být restaurátor pro restaurování kovů. Proto tento požadavek správní orgán zahrnul do podmínky č.1 tohoto rozhodnutí.

Dále správní orgán zahrnul do podmínek (bod č.2) pro realizaci obou záměrů požadavek, že je třeba po dokončení prací vyhotovit závěrečnou restaurátorskou zprávu a její originál, aby byl v rámci předávacího řízení předán NPÚ. Doporučení NPÚ, aby restaurátorská zpráva byla zpracována podle metodického pokynu správní orgán zahrnul do odkazu poznámky tohoto rozhodnutí jako doporučení pro zpracovatele restaurátorské zprávy.

K výroku rozhodnutí správní orgán uvádí, že i když bylo předloženo variantní řešení na restaurování předmětné kulturní památky, správní orgán se v rámci řízení rozhodl vydat závazné stanovisko (rozhodnutí) s jedním výrokem rozhodnut. Správní orgán je toho názoru, že obě varianty lze realizovat při dodržení stanovených podmínek a bude věcí vlastníka, pro kterou variantu obnovy se rozhodne.

Podle předloženého restaurátorského záměru dojde k následujícím technologickým pracím, při použití materiálů: varianta A) obnova v dílně:

1. etapa - horkovzdušná pistole, příp.autogen , lana v textilním pouzdře- smyčka,
2. etapa - horkovzdušná pistole, příp.autogen
3. etapa - mikrotryskání aluminosilikátovým abrazivem
4. etapa - sváření el. obloukem, litinová elektroda, malé části Plastic Metal Superior Ferro 5. etapa šedá litina, lití do formy
6. etapa - mosazná deska odpovídajících rozměrů, rytí textu laserem
7. etapa - mikrotryskání aluminosilikátovým abrazivem, šopování Zinakor (95% Zn, 5%Al) 80-100μ
8. etapa - základ- nátěrová hmota na barevné kovy Galvinol + syntetická nátěrová hmota nebo Libert, AC VHA 708 Ultramat (určený rovněž přímo pro barevné kovy)
9. etapa - spojovací materiál s nerez oceli
- 10.etapa - lana v textilním pouzdře- smyčka, spojovací materiál z nerez

varianta B) obnova na místě:

1. etapa horkovzdušní pistole, el.mosazný kartáč, kartáče z ocelové vlny na semiš, špachtle
2. etapa bezoplachový odrezovač
- 3.etapa Libert, AC VHA 708 Ultramat (vysoce adhezni antikorozi natiřová hmota)
4. etapa mosazná deska odpovídajících rozměrů, rytí textu laserem v Brně.

V restaurátorském záměru zpracovatel uvedl, že je třeba v první řadě očištění památky od korozních produktů a druhotných vrstev povrchové úpravy, maximální zpomalení dalších degradativních chemických reakcí a rovněž obnovení estetického účinku uměleckořemeslného díla. Finální povrchová úprava by měla vycházet buď z dochované dokumentace o původním estetickém záměru, nebo z výsledků analýzy vzorků odebraných v rámci rest. průzkumu v souladu s nově vzniklými podmínkami po provedení restaurátorského zásahu. Z výsledků stratigrafického výzkumu vyplývá, že původní pojednání bylo řešeno tmavě šedou až šedočernou nátěrovou hmotou na suříkové vrstvě. Průzkum vzorku odebraného z kalicha nepotvrdil původní pojednání plátkovým zlatem nebo metalem zlato imitujícím. Zpracovatelka záměru se domnívá, že vzhledem k návrhu nápisových desek provedených v mosazi, lze pojetí povrch kalicha v podobném charakteru - patinované mosazi. Navrhuje metalizaci šopováním zinkem. Dále uvádí, že ačkoliv se nejedná o autentickou úpravu, zvláště v případě litiny, která velice ochotně reaguje na vzduchu, je to úprava nadmíru prospěšná, která iniciaci a především rozvoj dalších korozních procesů zpomalí na minimum. Vrstva slitiny zinku je natolik slabá (cca 80-100 μ), že je za určitých podmínek odstranitelná, aniž by došlo k poškození originálního materiálu.

Z fotodokumentace (součást spisu) i z prohlídky pomníku je zřejmé, že litina vykazuje závažné stopy poškození, výrazně se projevující četnými prasklinami díla. Povětrnostní vlivy poznamenaly také degradace originálního povrchu materiálu se projevila ztrátou částí písma nápisu. Správní orgán se ztotožňuje s názorem zpracovatele záměru i s odborným vyjádřením NPÚ, že: „Odborný zásah je u výše zmíněné památky nejen žádoucí, ale přímo nutný“.

Správní orgán v průběhu správního řízení posuzoval žádost z hlediska jejího souladu s platnými právními předpisy. Při vyhotovení závazného stanoviska (rozhodnutí) vycházel z písemného vyjádření NPÚ a předložené žádosti, jejích příloh, dále ze znalosti místa samého a zjištění technického stavu díla. Dospěl k závěru, že navrhované variantní řešení je v obou případech přípustné při dodržení výše stanovených podmínek. Přiklání se také k názoru zpracovatelky záměru, že je žádoucí pro udržení dobrého technického stavu památky spíše realizace varianty A, kdy bude třeba transportovat pomník do dílny restaurátora, přičemž dojde k zodpovědnému a důkladnému zásahu vedoucímu k ošetření a zastavení degradace památky než varianta B, která bude opět jen estetickou úpravou. Varianta B řeší jen povrchovou úpravu a neřeší hloubkové poškození. Ze zpracovaného „Průzkumu nátěrových vrstev“ (ze dne 05/2015), kdy byla zkoumána struktura nátěrových vrstev na třech místech (vyšly však jen dva vzorky) bylo zjištěno následující: na kalichu byly zjištěny korozní produkty - suřík, první a druhá černá vrstva a v poslední řadě lak s rozptýleným mosazným prachem, imitujícím zlato a metal. Závěrem bylo konstatováno, že pojednání lakem imitujícím plátkové zlato bylo řešeno až v rámci poslední obnovy nátěru.

Na patce sloupku byla zjištěna vrstva suříku, druhotná černá povrchová úprava a korozní produkty s probarvenou nátěrovou hmotou. Z toho vyplynulo, že ve spodních vrstvách nebylo nikdy užito plátkové zlato. Dále správní orgán konstatoval, že navrhované práce lze v obou případech připustit a že navrhovaný postup prací a navržené technologie jsou standardní a plně vyhovují požadavkům památkové péče za předpokladu, že budou respektovány podmínky uvedené ve výroku tohoto rozhodnutí.

Účastníci řízení byli přípisem ze dne 3.8.2015 čj.: MUBPHP 14 958/2015 vyzváni, aby se před vydáním rozhodnutí - závazného stanoviska, seznámili ve stanovené lhůtě 5 dnů od obdržení výzvy. Tato lhůta uplynula dne 11.8.2015 a žádný z účastníků řízení neměl k nashromážděným podkladům připomínek. Tímto byly splněny podmínky ustanovení § 36 odst.3 správní řád.

Vzhledem k zájmům státní památkové péče, po posouzení žádosti a předloženého návrhu, na základě odborného stanoviska Národního památkového ústavu, Územního odborného pracoviště v Kroměříži, bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto rozhodnutí.

Poučení

Proti tomuto rozhodnutí je možné podat odvolání ve lhůtě do 15 dnů ode dne jeho oznámení ke Kajskému úřadu Zlínského kraje, odboru kultury a památkové péče, tř. T. Bati 21, 761 60 Zlín, podáním učiněným u zdejšího MěÚ Bystřice pod Hostýnem, odbor životního prostředí, Pod Platany 2, 768 61 Bystřice pod Hostýnem. V odvolání se uveď v jakém rozsahu se rozhodnutí napadá a v čem je spatřován rozpor s právními předpisy nebo nesprávnost rozhodnutí nebo řízení, jež mu předcházelo. Odvolání podané jen proti odůvodnění rozhodnutí je nepřipustné (dle ust. § 82 odst.1 správního řádu).

Poznámka:

V rámci požadavku podmínky č.3 NPÚ, ÚOP v Kroměříži (odborné vyjádření) je požadavek na dodržení metodického pokynu při zpracování „Restaurátorské zprávy“, která by měla respektovat metodický list NPÚ č.4/2006, ze dne 4.9.2006, č.j.NPÚ 302/6662/2006 (viz Památkové listy 22/2006).

otisk úředního razítka

Ing. Pavla Zlámalová v.r.
vedoucí Odboru životního prostředí
MěÚ Bystřice pod Hostýnem

za správnost vyhotovení:

Ing. Dagmar Navrátilová
referentka Odboru ŽP
MěÚ Bystřice pod Hostýnem

Na vědomí:

NPÚ, ÚOP Kroměříž, Sněmovní náměstí 1, 767 01 Kroměříž